

Forn de calç 3 de Can Roure

Matadepera

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	Camí del Collet de Can Roure. Situats a la carretera de Matadepera a Talamanca, en la bifurcació amb el camí que mena a l'església vella de Sant Joan, abans d'arribar a Can Roure, agafar un camí de terra que neix a mà esquerra del torrent i pujar fins a localitzar a mà dreta el forn de calç.
Emplaçament	Sector nord-est del turó de les Roques Blanques.
Alçada:	518

Coordenades:

Latitud:	41.60627
Longitud:	2.00782
UTM Est (X):	417325
UTM Nord (Y):	4606538

Classificació

Número de fitxa	08120 - 146
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 16 del Catàleg de Béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).
Data aprovació:	dt., 22/09/2009 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08119A004000230000YY

Descripció

Forn de calç situat al nord-est del turó de les Roques Blanques, molt a prop de la masia de Can Roure. Un cop situats en aquesta zona, s'observa una gran abundància de pedra calcària, que ha donat nom al topònim de Roques Blanques.

El forn se situa en el marge de canvi de feixa, a mà dreta del camí. L'olla està totalment excavada en el marge i és de planta circular (mesura 4'70 m de diàmetre i 5 m d'alçada). Presenta el característic bombament central amb importants restes de rubefacció a les parets. La corona està constituïda per tres rengles de pedra.

La façana, que mesura 3'20 m d'alçada, està actualment coberta per heura i els contraforts, estan reblerts per la terra que es desprèn del mateix marge.

La boca d'accés a la cambra de combustió o fogaina està orientada al nord-est. Està en un excel·lent estat de conservació. Presenta una volta rebaixada realitzada amb sis rengles o fileres de maons lligats amb morter de calç i separades, cadascuna d'elles, per una junta de dilatació. Se sustenta sobre un sòcol, fet de pedra i morter de calç d'1'10 m d'alçada.

El passadís d'accés a l'interior de l'olla té una llargària de 3'45 m. A l'exterior, mesura 2'30 m d'amplada per de 2 m d'alçada. A l'interior, mesura 1'25 m d'amplada per 1'66 m d'alçada.

Observacions:

No s'ha realitzat cap intervenció arqueològica ni de consolidació. Sembla que conserva el pedrís a tot el perímetre intern. És un element patrimonial molt interessant ja que es preserva el descarregador i una important plaça de maniobra al davant. En aquesta zona, gairebé un a tocar de l'altre es preserven dos altres forns de calç.

Història

Els forns de calç són construccions que es troben arreu de Catalunya i en nombre important al municipi de Matadepera. Fets de pedra, maó i fang o morter de calç, al seu interior es feia una combustió de llenya per a obtenir calç. Aquest material era emprat en la fabricació del morter de calç, indispensable per a la construcció (barrejant-lo amb aigua i sorra). També servia per impermeabilitzar les cisternes i els safareigs, així com per desinfectar. També tenia un ús agrícola per a desinfecció de paràsits de la terra, o per ensulfatar les plantes contra les plagues.

El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un pou o olla, de planta circular i alçat cònic, excavat dins d'un marge o parcialment a la roca. Es necessitaven temperatures entre els 800° C i els 1.000 °C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per aconseguir aquest procés, es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'un tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres.

Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. El següent pas era el d'arrencar la pedra amb pics, maces, martells, escodes i malls. Després es transportava la pedra i els feixos de branques amb els carros o mules fins al forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida, sempre començant per la part inferior i disposant-les damunt del pedrís o banqueta circular que s'hi havia fet prèviament. Aquesta feina era de màxima importància perquè en depenia tota la cuita. Això permetia crear un buit al seu interior, com si es tractés d'una barraca de pedra seca sobre la qual s'aniria omplint fins arribar a la corona, al capdamunt, mentre que aquest buit permetria col·locar i alimentar la cuita en cas de necessitat emprant el gavell; una mena de forca.

Un cop s'encenia el foc, es deixava encès els dos primers dies amb una faixa que es tapava a poc a poc. Se sabia que el forn era cuit quan sortia una flama blanca i les pedres es posaven ben vermelles, com la brasa. Quan aquest procés d'encesa començava ja no es podia aturar fins que el mestre calcinaire donava per bona la cuita.

Calien entre una dotzena i una quinzena de dies per tenir la pedra a punt. Després en calien una vintena més per refredar-se. La calç viva s'apagava llençant-hi aigua, transformant-se així en hidrat de calç o calç morta. Després d'aquest procés ja es podia desenformar i transportar la calç en carros fins a la seva destinació.

Bibliografia

AJUNTAMENT de Matadepera (2009). Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Matadepera. Tomo IV. Catàleg de Béns.

ARBÓS, Maria; IBARZ, Joan; PIÑOL, Isidre (2003). Els forns de calç a la comarca de les Garrigues. Vida i treball entorn de la producció de calç: Els forners de Tarrés. Col·lecció d'Estudis Locals, Lo Plançó, núm. 3. Editorial Fonoll i Ajuntament de Tarrés.

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). Eines i feines dels oficis. Edicions Brau. Barcelona.

FONT, Xavier ; JUAN-MUNS, N. et al. (1989). Carta Arqueològica del Vallès Occidental. Arxiu d'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.

FONT, X. 1997. Inventari del Patrimoni Cultural de Matadepera. Ajuntament de Matadepera.

FONT, Xavier; MUNUERA, Jaume (2014). Matadepera. Patrimoni cultural. Ajuntament de Matadepera. Abril de 2014.

GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

